

AUTOINFORME DE SEGUIMENTO

Grao en Historia

Curso Académico: Curso 2020-2021

- [Datos da universidade e do título obxecto do seguimento](#)
- [Cumprimento do proxecto establecido](#)
 - Dimensión 1. A xestión do título
 - [Criterio 1. Organización e desenvolvemento](#)
 - [Criterio 2. Información e transparencia](#)
 - [Criterio 3. Sistema de garantía de calidade](#)
 - Dimensión 2. Recursos humanos
 - [Criterio 4. Recursos Humanos](#)
 - [Criterio 5. Recursos materiais e servizos](#)
 - Dimensión 3. Resultados de aprendizaxe
 - [Criterio 6. Resultados da aprendizaxe](#)
 - [Criterio 7. Indicadores de satisfacción e rendemento](#)
- [Modificacións do plan de estudos](#)
- [Listaxe de evidencias e indicadores](#)
- Plan de Melloras
 - Abertas Curso 2019-2020
 - Criterio 6 - Resultados da aprendizaxe
 - Finalizadas Curso 2019-2020
 - Criterio 6 - Resultados da aprendizaxe

<u>1. DATOS DO TÍTULO</u>	
Denominación do título	Grao en Historia
Mencións/Especialidades	---
Universidade responsable administrativa	Universidade de Santiago de Compostela
En caso de títulos interuniversitarios, universidade/s participante/s	---
Centro responsable	Facultade de Xeografía e Historia
Centro/s onde se imparte	Facultade de Xeografía e Historia
Rama de coñecemento	Artes e Humanidades
Número de créditos	240 ECTS
Profesión regulada	---
Modalidade de impartición	Presencial
Curso de implantación	2009/2010
Data acreditación ex ante (verificación)	22/06/2009
Data renovación acreditación	11/03/2015

2. CUMPRIMENTO DO PROXECTO ESTABLECIDO

DIMENSIÓN 1. A XESTIÓN DO TÍTULO

CRITERIO 1. ORGANIZACIÓN E DESENVOLVEMENTO:

Estándar: O programa formativo está actualizado e implantouse de acordo coas condicións establecidas na memoria verificada.

Analizar e valorar se o desenvolvemento do plan de estudos realizou conforme a memoria verificada e non se produciron incidencias graves, o que permitiu unha correcta adquisición das competencias por parte dos estudiantes.

1.1.- O título mantén o interese académico e está actualizado segundo os requisitos da disciplina, avances tecnolóxicos e científicos, necesidades socioeconómicas e requisitos da profesión.

Aspectos a valorar:

- O perfil formativo/egreso do título mantén a súa relevancia e está actualizado segundo os requisitos do seu ámbito académico, científico e profesional e, no seu caso, segundo as necesidades e requisitos da profesión regulada.

Reflexión/comentarios que xustifiquen a valoración

A situación do curso 2020-2021 reflicte estabilidade pero tamén os efectos da pandemia nalgúns aspectos.

O interese académico do título queda claramente reflectido polos positivos datos da matrícula. Dende o curso 2012-2013 o número de prazas ofertadas (INO1G) é de 100, que se cubríu na totalidade. Tamén o número de estudiantes matriculados nun curso académico (IN02G) reflicte unha imaxe positiva, en tanto que os 463 alumnos no 2020-2021 supoñen un ligeiro aumento de dez alumnos con respecto ao curso anterior. Así, semella invertirse a tendencia a redución de alumnos iniciada a partir do curso 2015-2016, cando se alcanzou un máximo de 470, unha cifra que supuxera no seu momento un gran incremento con respecto aos datos do ano anterior, cando foran 446, e aínda máis do curso 2013-2014, con 439. os datos do curso analizado amosan unha tendencia a alza que reflicten tamén outros indicadores, como a matrícula de novo ingreso por preinscripción (INO4G), que aumentou o último ano con respecto ao anterior, pasando de 98 alumnos en 2017-2018 a 104 en 2018-2019, 107 no 2019-2020, ata 111 no curso analizado.

A matrícula de acceso (INO3G) amosa unha tendencia positiva, con 112 alumnos no 2020-21 (98, 105 e 110 nos tres cursos anteriores), deles cinco por traslado de expediente, un por FP e 106 por PAAU

En consonancia con esta tendencia alcista, a taxa de variación da matrícula de novo ingreso por preinscripción (IN05G) consolida a melloría iniciada o curso 2018-19, cando dende o -4,85 do curso 2017-2018 se pasara ao 6,12. A variación o curso 2019-2020 foi do 2,88 e no 2020-21 de 3,74. Paralelamente o título incrementa a nota media de acceso por preinscripción (IN06G), que no 2019-20 foi de 10,23 fronte ó 9,7 do curso anterior e ó 9,78 de hai dous cursos e o pasado curso foi do 11,19. A porcentaxe de alumnos que acceden á titulación con puntuación igual ou superior a 6 (IN07G) segue sendo do 100%, reforzando así a tendencia desenvolvida nos últimos catro cursos.

A captación de alumnado é igualmente positiva, tal e como revela o indicador IN10G, de estudiantes preinscritos en primeira opción matriculados por primeira vez sobre as prazas ofertadas, que ascendeu a 101 no curso 2019-20 fronte ós 100 do 2018-2019. No 2020-21 subiu ata 109. O IN12G ou nº de estudiantes de novo ingreso por preinscripción dividido entre as prazas ofertadas amosa unha tendencia similar: 104 no 2018-19, 107 no 2019-20 e 111 no 2020-2021.

Todos estes datos permiten afirmar que o título mantén o seu interese académico e unha alta demanda, por canto os alumnos galegos acceden ao mesmo con notas cada vez más altas e ocupan as prazas disponibles. Polo que se refire á porcentaxe de estudiantes extranxeiros sobre matriculados (IN08G), que no curso 2018-2019 baixara con respecto ao curso anterior, pasando do 0,90 do curso 2017-2018 ao 0,68 do curso pasado, no 2019-20 subiu ata o 0,88 e no pasado quedouse no 0,86; claramente localízase aquí unha das fontes de captación de alumnado na que profundar no futuro. Peor evolución reflicte a porcentaxe de estudiantes de fóra de Galicia sobre matriculados (IN09G), que no 2019-20 seguiu reducíndose, quedando no 0,44, e no 2020-21 foi do 0,43 fronte ao 0,68 do curso 2018-19, 0,90 do 2017-2018 e o 0,87 do 2016-2017.

O interese do título tamén é consecuencia do seu axuste as necesidades da profesión regulada, como demostra a porcentaxe de estudiantes egresados que ao longo dos seus estudos realizou prácticas en empresas e institucións (IN22G), que no curso 2018-2019 e no 2019-20 foi dun 70%, e daquela un pouco inferior ao dato de 2017-2018, cando fora de 72,97%. No 2020-21 as circunstancias da pandemia fixeron que esa porcentaxe se desplomase ata o 14,81, xa que bastantes institucións coas que a facultade ten convenios se viron afectadas polas medidas sanitarias impostas, mais haberá que agardar ós datos de vindeiros cursos para comprobar se a tendencia se rachou ou foi un episodio excepcional.

1.2.- O plan de estudos desenvolveuse seguindo a oferta de módulos e materias previstas na memoria verificada.

Aspectos a valorar:

- A oferta de módulos e materias correspón dese co establecido na memoria de verificación e, se é o caso, nas sucesivas modificacións.
- O Desenvolvemento das actividades académicas, metodoloxías docentes, sistemas de avaliación e cualificación, correspón dese co establecido na memoria de verificación e permite a consecución das competencias. O tamaño dos grupos é adecuado ás actividades formativas.
- No seu caso, o curso de adaptación cumple a súa función en canto á adquisición de competencias e coñecementos, por parte dos estudiantes que os cursen e adecúase ao establecido na memoria de verificación do título.
- Participación do alumnado en programas de mobilidade.

Reflexión/comentarios que xustifiquen a valoración:

A oferta de módulos e materias correspón dese co establecido na memoria de verificación, en tanto que non houbo modificación algúnhia durante o curso 2020-2021

O número de créditos ECTS a superar para obtener o título sigue sendo de 240, divididos en catro anos, tratándose dunha modalidade de docencia presencial, áinda que pola adaptación á pandemia a presencialidade se víu complementada con docencia non presencial seguindo as indicacións do Rectorado da USC.

Fonte:

<https://www.usc.gal/gl/centros/xehistoria/titulaciones.html?plan=12651&estudio=12652&codEstudio=12253&valor=9>

O desenvolvemento das actividades académicas correspón dese co establecido no programa oficial e na memoria de verificación, na que figuran 45 asignaturas do grao de Historia máis o Traballo Fin de Grao. Destas materias 10 son de formación básica, 24 obligatorias e 11 optativas organizadas en dous itinerarios: por unha banda, o itinerario de “Economía, sociedade e institucións”, e pola outra o de “Cultura, ideoloxía e institucións”.

Fonte: <https://www.boe.es/boe/dias/2010/03/05/pdfs/BOE-A-2010-3681.pdf>

As metodoloxías docentes e os sistemas de avaliación e cualificación correspón dese co establecido na memoria de verificación e permiten a consecución das competencias, tal e como pode comprobarse no programa das respectivas materias, no que figuran as correspondentes competencias, actividades formativas, metodoloxías docentes e sistemas de avaliación.

Fonte: <https://www.usc.gal/gl/centros/xehistoria/programas.html?plan=12651>

O tamaño dos grupos é adecuado ás actividades formativas, sobre todo se temos en conta que a media de alumnos por grupos de teoría foi baixando nos últimos anos, áinda que se revertiu no 2019-20 cun 57,86 fronte ós 55,38 no 2018-2019 como media de alumnos nas materias de formación básica e obligatorias, pero que medrou ata 70,89 no pasado curso (IN55G). En cambio nas materias optativas pasouse de 36,91 a 24,18 (IN56G). A media de alumno por grupo de docencia interactiva (IN32G) mostra unha evolución rechamante, producíndose un notable descenso no curso 2018-2019 con 26,51 alumnos fronte a anos anteriores, mantida co 26,82 do 2019-20 para subir a 31,32 no pasado.

Polo referido á participación do alumnado en programas de mobilidade, cabe sinalar que no curso 2019-20 se rompeu a tendencia á alza de anos anteriores na porcentaxe de estudiantes recibidos pola USC de programas de mobilidade sobre o total de matriculados (IN18G), evidentemente por mor das circunstancias derivadas da crise do Covid-19. En concreto no caso do Grao de Historia representaron únicamente o 2,43% sobre o total de matriculados cando no curso 2018-19 fora o 3,83 e no 2017-18 o 2,65. No 2020-21 o % seguío baixando, ata o 2,38, pero a impresión nos comezos do curso 2021-22 vai na liña dunha recuperación da situación pre-pandemia.

1.3.- O título conta con mecanismos de coordinación docente que permiten analizar se o desenvolvemento do plan de estudos posibilita a adquisición das competencias por parte dos estudiantes e, no seu caso, se establecen as accións de mellora oportunas.

Aspectos a valorar:

- A coordinación horizontal e vertical entre as diferentes materias do plan de estudos evita baleiros e duplicidades.
- No caso de que o título se imparta en varios centros da Universidade ou sexa interuniversitario, analizarse o funcionamento dos mecanismos de coordinación entre todos os centros/Universidades que imparten o plan de estudos.
- No caso de que existan prácticas externas, valorarase se os mecanismos de coordinación permiten aos estudiantes alcanzar as competencias asociadas a estas prácticas.
- No caso de que o título se imparta en varias modalidades (presencial, a distancia, semipresencial) valorarase a coordinación docente entre as modalidades, co fin de que os estudiantes podan alcanzar as mesmas competencias con independencia da modalidade cursada.

Reflexión/comentarios que xustifiquen a valoración:

O grao de Historia impártese nun único centro da Universidade, a Facultade de Xeografía e Historia, e nunha única modalidade, a presencial, contando con prácticas externas. Non se especifican datos sobre as PAE para o curso 2020-21 posto que foron suspendidas por mor da pandemia.

A coordinación horizontal entre as súas asignaturas parte dos coordinadores de materia, que son nomeados polo Consello de Departamento cando unha asignatura ten máis dun profesor asignado. A súa responsabilidade é garantir a homoxeneidade dos contidos, dos sistemas de avaliación e das actividades docentes, ademais de comprobar o grao de cumplimento da programación docente da asignatura e informar dos resultados acadados ao coordinador do curso.

A coordinación horizontal complétase cos coordinadores de curso, que son nomeados polo Decanato a proposta da Comisión do Título, e teñen como misión coordinar a actividade docente entre os distintos profesores dun mesmo curso e facer o seguimento do desenvolvemento da programación das materias do mesmo. Tamén son os responsables da actividade desenvolvida a través das aulas virtuais de coordinación dos respectivos cursos.

Pola súa banda, a coordinación vertical do título garántese mediante a Comisión Permanente, que é a encargada de supervisar a adecuación da programación impartida ao plan de estudos vixente, evitando posibles baleiros e duplicidades entre materias. A súa actividade pode seguirse a través da páxina web do centro <http://www.usc.es/gl/centros/xeohistoria/acordoscomision.html>.

Finalmente, existe un coordinador de Grao, nomeado polo Decanato previo acordo do Consello de Departamento, que é a persoa encargada de elaborar o informe anual de seguimento do título, ocupándose tamén de supervisar as actividades de coordinación e do mantemento da aula virtual de coordinación de grao. Mediante o campus virtual recolle suxestións e queixas do estudiantado, difunde actividades culturais, avisos de tipo administrativo ou sanitario, etc.

Fonte:http://www.usc.es/export9/sites/webinstitucional/gl/centros/xeohistoria/descargas/sgic/coordinacion_actividad_docente.pdf

As prácticas externas contan cun coordinador propio, actualmente a profesora M. José Piñeira Mantiñán , que é o encargado, en colaboración coa Comisión de Prácticas Académicas, da distribución do alumnado entre as institucións colaboradoras, da designación dos tutores académicos entre o profesorado con docencia no título e da organización das actividades recollidas no programa das PAE.

Fonte:<http://www.usc.es/export9/sites/webinstitucional/en/centros/xeohistoria/descargas/Regulamento-de-Practicas-Externas.pdf>

1.4. Os criterios de admisión aplicados permiten que os estudiantes admitidos teñan o perfil de ingreso adecuado para iniciar estos estudios.

Aspectos a valorar:

- Coherencia entre o perfil de ingreso establecido na memoria verificada e o perfil real do estudiantado matriculado no título.
- No seu caso, os complementos de formación compren a súa función en canto á nivelación e adquisición de competencias e coñecementos por parte dos estudiantes que os cursen.

Reflexión/comentarios que xustifiquen a valoración:

O grao de Historia non esixe formación previa específica de ingreso, aínda que se recomendase que a formación do alumno sexa de perfil humanístico. Fonte: <http://www.usc.es/gl/centros/xeohistoria/titulacions.html?plan=12651&estudio=12652&codEstudio=12253&valor=9>

Na práctica o perfil dos alumnos axústase ao nivel requerido para iniciar os estudos e o progresivo incremento da nota media de acceso por preinscripción que se ten producido nos últimos anos reforza a idoneidade do alumnado matriculado.

Polo demais, o grao de Historia participa da política xeral de acceso á Universidade dunha serie de colectivos previamente definidos: ademais dos alumnos que realizan as PAAU, alumnos procedentes de FP2/Módulos Profesionais/Ciclos formativos de Grao Superior, Titulados Universitarios, Maiores de 25 anos, Maiores de 40 anos, personas con discapacidade e deportistas de alto nivel. Fonte: <http://www.usc.es/gl/servizos/oiu/drissra.html>.

1.5.- A aplicación das diferentes normativas contribúe á eficiencia nos resultados do título.

Aspectos a valorar:

- A aplicación das distintas normativas (normativa de permanencia, os sistemas de transferencia e recoñecemento de créditos, así como outras relacionadas coa avaliación, traballos fin de grao/máster, prácticas externas, ...) desenvólvense segundo o establecido nelas, tendo en conta as competencias previamente adquiridas polo estudiante e as competencias a adquirir no título. Impacto delas nos resultados.

Reflexión/comentarios que xustifiquen a valoración:

O grao de Historia aplica a normativa xeral da Universidade destiñada a regular os tipos de matrícula, o réxime de permanencia e o de convocatorias. Fonte: <http://www.usc.es/gl/normativa/estudiantes/index.html>. Tamén a normativa de avaliación do rendimento académico, que regula a avaliación ordinaria, o procedemento de avaliación, e os de revisión e reclamación das cualificacións. Neste último caso o Decanato é o responsable de nomear as correspondentes comisións de reclamacións, que resolven atendendo ás alegacións e partindo dos materiais proporcionados polos profesores das asignaturas correspondentes.

Fonte: <http://www.usc.es/export9/sites/webinstitucional/gl/normativa/descargas/resavarenacaestrevcua11.pdf>

A aplicación desta normativa contribúe a eficiencia nos resultados do título, tal e como demostran diversos indicadores, como a taxa de éxito (IN35G), que seguíu mellorando no curso 2019-2020 ata o 95,97, fronte ó 88,66 do curso anterior ou o 87,26 do 2017-2018. Queda así claramente por enriba da media da USC e da área de Artes e Humanidades.

Tamén a taxa de avaliación (IN36 G) mostra unha evolución moi positiva, chegando ao 94,27 no curso 2019-2020, que é a porcentaxe máxima acadada desde o inicio do rexistro e baixando lenemente ata o 93,21 no curso pasado. En consonancia con estas cifras favorables, a taxa de graduación tamén mellorou no curso 2019-20 pasando a 72 dende o 60,38 do 2018-2019, ao tempo que baixaba a taxa de abandono dos estudos desde o 16,67 do curso 2017-2018 ao 16,04 2018-2019 e o 13 do curso pasado. Unha cifra que é moi positiva e está alonxada do 20,59% do curso 2015-2016 (IN41G). A taxa de abandono durante o primeiro curso (IN40G) vai á baixa nos últimos anos, pasando do 12,37 do curso 2018-2019 ó 6,32 do 2019-2020, que é exactamente o valor tamén para o curso pasado. Polo que atinxe á duración media dos estudos (IN 38G), no 2020-21 foi de 4,61 anos mentres no 2019-20 fora de 4,91. Estes datos compleméntanse cos bos resultados derivados da aplicación das normativas propias do título, como a dos traballos fin de grao, que define os seus contidos, atribúe á Comisión de Calidade do centro as competencias para establecer os seus procedementos de elaboración e fixa a súa valoración. O réxime de matrícula esixe que para a presentación do TFG será requisito necesario ter superados 234 créditos ECTS.

Fonte :<http://www.usc.es/export9/sites/webinstitucional/en/centros/xehistoria/descargas/Regulamento-TFG-Grao-en-Historia.pdf>

Polo referido aos seus resultados, cabe sinalar que :

No curso 2018/2019 matriculáronse 122 traballos fin de Grao e presentáronse 87 (71%). Deles foron aprobados o 92% e conseguiron unha nota igual ou superior a 8 no 61% dos casos (53 traballos) e igual ou menor a 6 no 11% dos casos (10 traballos). No 2019-20 matriculáronse 103 e defendéreronse 82 tfg (daquela o 80%), cun só suspenso (99% de aprobados). A porcentaxe de tfg con nota igual ou superior a 8 foi do 77% (61 traballos) e igual ou inferior a 6 do 1% (un), polo tanto melloráronse todos os parámetros. No 2020-21 defendéreronse 81 tfg, todos eles aprobados, con 2 con 6.00 ou inferior (2,4%) e 67 con nota 8.00 ou superior (82,7%). Defendéreronse 81 de 116 traballos matriculados (69%).

Fonte: https://www.usc.gal/export9/sites/webinstitucional/en/centros/xehistoria/descargas/Resultados-2018_19.pdf

Outra das normativas propias do título é a das prácticas externas, xa que conta cun reglamento que fixa os seus obxectivos, regula a súa xestión a través da correspondente Comisión, os dereitos e deberes dos titulares académicos, dos titulares das institucións e dos alumnos. Na titulación de Historia as PAE desenvólvense no segundo cuatrimestre do último curso e supoñen un total de 6 créditos optativos ECTS. O regulamento tamén fixa os criterios de distribución do alumnado e regula os informes de seguimento das PAE por parte dos titulares das institucións e a memoria final das prácticas que deben elaborar os alumnos.

Fonte: <http://www.usc.es/export9/sites/webinstitucional/en/centros/xehistoria/descargas/Regulamento-de-Practicas-Externas.pdf>

A porcentaxe de estudiantes egresados nun curso académico que ao longo dos seus estudos realizou as prácticas en empresas e institucións (IN22G) foi do 70% no curso 2018-2019 e lixeiramente superior no 2019-20 (70,37%), o que demostra que as prácticas manteñen o seu interese entre o alumnado da titulación. Unha visión positiva que tamén revelan os resultados das enquisas a titulares profesionais, quen valoraron moi ben os aspectos formais e normas básicas (99,4%), as competencias do alumnado (95%), os seus coñecementos (82%) e a súa actitude (94,4%). Pola súa parte, tamén os alumnos mostráronse satisfeitos co programa, que o avalían cun 90,7, porcentaxe que aumenta ao 97,4% no caso de avaliar a tutoría profesional e ao 96% no de avaliar a tutoría académica, con mellora en todos os parámetros con respecto ó curso 2018-19 malia movernos xa en niveis moi altos.

<https://www.usc.gal/export9/sites/webinstitucional/en/centros/xehistoria/descargas/Grao-en-Historia.pdf>

DIMENSIÓN 1. A XESTIÓN DO TÍTULO

CRITERIO 2. INFORMACIÓN E TRANSPARENCIA:

Estándar: A institución dispón de mecanismos para comunicar de maneira adecuada a todos os grupos de interese as características do programa e dos procesos que garanten a súa calidad.

Analizar e valorar se a información relevante sobre o título é pública e está disponible, en tempo e forma, para todos os axentes implicados nel (estudantes, empregadores, administracións educativas e outros grupos de interese).

2.1.- A institución publica, para todos os grupos de interese, información obxectiva, suficiente e actualizada sobre as características do título e sobre os procesos que garanten a súa calidad.

Aspectos a valorar:

- Públícase información suficiente e relevante sobre as características do programa formativo, o seu desenvolvemento e os resultados alcanzados.
- A información sobre o título é obxectiva, está actualizada e é coherente co contido da memoria verificada do título e as súas posteriores modificacións.
- Garántese un fácil acceso á información relevante do título a todos os grupos de interese.

Reflexión/comentarios que xustifiquen a valoración:

A información relativa ao Grao de Historia pode atoparse na súa páxina web, na que figuran os aspectos da titulación que poidan interesar ao seu alumnado, a futuros estudantes e ao público en xeral. Así, conta con información detallada sobre o programa de estudos (obxectivos, competencias, programacións, horarios, criterios de calidade) e todos aqueles aspectos que permitan ao estudiantado un adecuado coñecemento do seu proceso de formación. Esta información desplegase nun cadro de novedades e outro de convocatorias e é renovada periodicamente, atendendo aos aspectos que xeneran maior atención do alumnado, como as Prácticas Académicas Externas, que resultan de especial interés para os alumnos dos últimos cursos. Fonte: <http://www.usc.es/gl/centros/xeohistoria/index.html>

A páxina tamén dispón de información sobre aqueles programas diseñados expresamente para a captación de alumnos, como o programa “A ponte entre o ensino medio e a USC”, organizado mediante charlas de profesores dirixidas á alumnos de bacharelato nos seus centros de ensino, información completada cunha presentación multimedia e con orientacións sobre o procedemento de matrícula, que tamén está disponible na web do centro.

Fonte: <http://www.usc.es/es/perfis/futuros/aponte/>.

Unha vez matriculados, os novos estudantes contan dentro do Programa A Ponte, coa figura de alumnos titores, que lles facilitan a súa integración na Universidade. Fonte: <http://www.usc.es/es/perfis/futuros/aponte/cursotitores.html>

Outra forma de difusión é a que se fai no momento en que os estudiantes xa se atopan na titulación, e que se pode consultar na web do centro.

http://www.usc.es/export9/sites/webinstitucional/gl/centros/xeohistoria/descargas/sqic/tutoria_orientacion_estudiante.pdf

Os alumnos de primeiro curso, na semana inicial da actividade académica, teñen unha sesión informativa cos responsables da titulación, que figura no seu horario oficial e sirve para explicar os requisitos mínimos para a superación da carreira, as infraestructuras do centro e o seu funcionamento.

Tamén os alumnos de último curso teñen unhas xornadas específicas sobre orientación profesional, cuia información públícase na web do centro.

http://www.usc.es/export9/sites/webinstitucional/en/centros/xeohistoria/descargas/Xornadas_Profesionais_2015.pdf

Para afondar na política de información e transparencia na web do centro infórmase dos acordos adoptados pola Comisión Permanente. Fonte: <http://www.usc.es/gl/centros/xeohistoria/acordoscomision.html>

O mesmo ocorre cos acordos adoptados pola Xunta da Facultade, que contan cun apartado específico na mesma web. Fonte: <http://www.usc.es/gl/centros/xeohistoria/acordosxunta.html>

Como consecuencia desta política informativa, a satisfacción dos egresados coa información pública disponible é notable e o seu indicador experimentou un incremento no curso 2018-2019 con respecto ao anterior, pasando do 2,94 do periodo 2017-2018 ao 3,03 do curso obxecto de análise. Tendo en conta que dous anos antes a cifra era de 2,45, resulta evidente que a tendencia a melloría está consolidada (IN23G). Non se dispón deste dato para o curso pasado

DIMENSIÓN 1. A XESTIÓN DO TÍTULO

CRITERIO 3. SISTEMA DE GARANTÍA DE CALIDADE:

Estándar: A institución dispón dun sistema interno de garantía da calidad formalmente establecido e implementado que asegura, de forma eficaz, a mellora continua da titulación.

Analizar a implantación do Sistema de Garantía de Calidade (SGC) e valorar a súa contribución á mellora continua do título.

3.1.- O SGC posúe os mecanismos necesarios para recoller a información precisa, analizala, detectar debilidades e proponer accións de mellora, realizando o seu seguimiento.

Aspectos a valorar:

- Os procedementos que permiten recoller a información de forma continua, analizar os resultados e empregalos para a toma de decisións e a mellora da calidade do título, desenvolvéronse de acordo ao establecido.
- No caso dos títulos interuniversitarios ou dos títulos que se imparten en varios centros da Universidade, as accións levadas a cabo como consecuencia da implantación do SGC están coordinadas en todos os centros participantes no programa formativo.
- Os procedementos de avaliación e mellora da calidade da ensinanza e o profesorado desenvolveuse de acordo ao establecido.
- O procedemento de suxestións e reclamacións desenvolveuse de acordo ao establecido.

Reflexión/comentarios que xustifiquen a valoración:

Reflexión:

O Grao de Historia ten como marco de funcionamento o sistema de garantía de calidade da USC, que áinda que comeza no curso 2010-11, aos poucos se ha ir adaptando e simplificando (Modificación dos indicadores e informes disponibles, Manual simplificado) á realidade dos estudos universitarios que se ofrecen na Universidade compostelana. Mais en concreto, o Grao de Historia, áchase sometido ao Sistema de garantía da calidade da Facultade de Xeografía e Historia, centro co que se vincula a titulación. Este sistema, conformado polo Manual do Sistema de Garantía de Calidade e o Manual de Procesos, foi modificado e aprobado pola Comisión de Calidade do Centro, a Xunta de Facultade e a Comisión de Calidade e Planificación Delegada do Consello de Goberno en decembro de 2019.

<https://www.usc.gal/export9/sites/webinstitucional/en/centros/xehistoria/descargas/Manual-simplificado-do-SGIC-do-centro-2020.pdf>;

<https://www.usc.gal/export9/sites/webinstitucional/en/centros/xehistoria/descargas/Manual-de-procesos-e-procedementos-do-SGIC-do-centro-2020.pdf>

Estes sistemas permiten recoller e analizar a información necesaria para identificar e detectar as fortalezas e debilidades do título, así como realizar accións de mellora e o seguimiento dos diferentes procesos adoptados. Xunto con estes documentos garanten que todos os procesos referentes ao título se realicen de forma homogénea, de tal xeito que se podan integrar con facilidade sistemas de mellora nas diferentes accións, ou detectar posibles problemas que se den no marco do funcionamento cotidian do Grao.

Valoración:

Dispone dun sistema de garantía de calidade que evolucionou, simplificándose e adaptándose á realidade da Universidade e que foi implantado de forma progresiva.

Nestes momentos queda pendente de realization o Plan Estratéxico, en espera do diseño do novo da USC, así como a Mención de calidade da Facultade, o que implicaría un paso máis, ao tempo que facer unha simplificación do proceso, para acadar e garantir a calidade do propio centro e dos estudos que nel se imparten.

3.2.- A implantación do SGC facilita o seguimento dos títulos, a renovación da acreditación e garante a mellora continua permitindo a introducción de modificacións no título.

Aspectos a valorar:

- As accións de análise e revisión levadas a cabo desde o SGC permiten introducir modificacións para a mellora no título.
- O seguimento das melloras do título confirma que estas foron eficaces e que se conseguiron os obxectivos formulados.
- Os plans de mellora recollen as recomendacións dos diferentes informes derivados do proceso de verificación,

modificación, seguimento e renovación da acreditación.

Reflexión/comentarios que xustifiquen a valoración:

Reflexión:

A valoración sobre a aplicación do SIGC é moi positiva xa que o sistema como se indicou, permite a detección de problemas, así como un seguimiento real das diferentes medidas a adoptar para unha mellora efectiva do Grao de Historia, así como a revisión e actualización, en caso de ser necesario dos diferentes procedementos cos que se actúa nel ou dos diferentes actores que participan nela

Pero esta cultura de calidade que é unha realidade nos títulos da Facultade de Xeografía e Historia e, en concreto no Grao de Historia, se vai adaptando e simplificando coa elaboración de nova documentación que desde finais de 2019 entra en funcionamento.

Valoración:

A valoración sobre a implantación do SIGC é positiva, xa que o mantemento dunha serie de procesos no título, mellorou o seguimiento do mesmo, á vez que as accións de mellora que non pódense implantar. A marxe de mellora está na baixa participación de alumnado e profesorado á hora de responder ás enquisas.

3.3.- O SGC implantado revisase periodicamente para analizar a súa adecuación e, se procede, establecense as melloras oportunas.

Aspectos a valorar:

- A análise e revisión do SGC, no que participan todos os grupos de interese, deriva en plans de mellora (responsables, calendario de execución, etc.).
- Todos os grupos de interese foron implicados no proceso de elaboración, implantación e seguimento das melloras do SGC.
- As evidencias do SGC manifestan a existencia dunha cultura de calidade consolidada no centro que contribúe á mellora continua.

Reflexión/comentarios que xustifiquen a valoración:

A cultura de calidade está perfectamente arraigada na Facultade de Xeografía e Historia da que depende o título, arraigo que contribúe a entender a frecuente actualización de documentos relacionados con este proceso. Neste aspecto tamén se pode sinalar como positiva a creación do Comité Consultivo Externo.

Boa mostra dos efectos derivados da revisión do SGC é a mellora rexistrada nalgúns elementos do Grao, como revelan o índice de Satisfacción dos estudiantes cos programas de mobilidade, que pasou do 2,88 do curso 2017-2018 ao 3,67 do curso 2018-2019 (IN15G) ó 4,51 do 2020-21 (no curso previo non houbo debido á Covid) e o índice de Satisfacción xeral dos egresados coa titulación, que se mantén en bo nivel: 3,41 no 2017-2018, 3,42 no cursq 2018-2019 , 3,67 no 2019-20 e 3,39 no 2020-21

DIMENSIÓN 2. RECURSOS

CRITERIO 4. RECURSOS HUMANOS:

Estándar: O persoal académico e de apoio é suficiente e adecuado de acordo coas características do título e o número de estudiantes.

Analizar e valorar a adecuación do persoal académico e de apoio que participa no título obxecto de avaliación.

4.1.- Persoal académico. O título conta con profesorado suficiente e a súa cualificación é a adecuada, tendo en conta as características do plan de estudos, as modalidades de impartición e as competencias que deben alcanzar os estudiantes.

Aspectos a valorar:

- O profesorado que participa no título conta co nivel de cualificación (experiencia docente e investigadora) esixido para a súa impartición e é acorde coas previsións que se incluíron na memoria verificada. Revisarase especialmente o perfil do persoal académico asignado ao primeiro curso de títulos de grado, a prácticas externas e asociado ao Traballo Fin de Grao ou Traballo Fin de Máster.
- O profesorado é suficiente para desenvolver as funcións e atender a todos os estudiantes.
- A institución ofrece oportunidades ao profesorado para actualizarse e continuar coa súa formación co obxectivo de mellorar a actividade docente.
- Participación do profesorado en programas de mobilidade.
- No seu caso, a Universidade fixo efectivos os compromisos incluídos na memoria de verificación do título relativos á contratación e mellora da cualificación docente e investigadora do profesorado.

Reflexión/comentarios que xustifiquen a valoración: O profesorado é altamente cualificado, como reflicten algúns indicadores básicos, en particular a porcentaxe de PDI con sexenios sobre o total con docencia no título (IN24G), que no 2019-20 supuxo un 95,74 do total, en liña co do 2018-2019 (95,92%), mostra a existencia dun cadro docente con capacidade de investigación e estable, cunha porcentaxe de PDI funcionario (IN26g) elevada do 79,25% (78,85 % no curso 2018-19 e 78,43 no 2019-2020), vinte puntos sobre a media da USC. Para o 2020-21 o % baixou ata o 91,67, probablemente pola xubilación de varios profesores, pero segue catro puntos por riba da media da USC. Medra lixeramente a porcentaxe de PDI doutor sobre o PDI Total (IN25G), que pasa do 96,15% do curso 2018-2019 ó 98,04 no 2019-20 e o 98,11 no pasado, catorce puntos máis que a media da USC. O 6,85 participou no 2019-20 en programas de mobilidade, o dobre que no 2018-19. Ademáis de altamente cualificado, o profesorado da titulación é suficiente para atender ao estudiantado. Na media de alumnos por grupo de docencia interactiva rexístrase un repunte, ao pasar o número de estudiantes nos cursos 2019-2020 (26,82) e 2018-2019 (26,51 alumnos) a 31,32 no 2020-21 vs 22,5 de media da USC(IN32G). Pola súa banda, o número de alumnos por grupos de teoría (IN31G) vai na mesma liña ata o curso 2017-18 (53,81), logo non hai datos. 5G), mentres no caso das materias optativas eran 36,91 no 2018-19, 24,18 no 2019-20 e 47,82 no pasado curso (IN56G). Para o curso 2019-2020 a cifra é 24,18 e para o pasado 47,82. A ratio alumnos/profesor a tc (in30G) era de 9,4 no curso 2015-16, o dato máis recente que temos. A cualificación do profesorado explica o resultado das enquisas de satisfacción do alumnado coa docencia recibida, que no curso 2018-2019 foi de 4,08 (IN46G) e descendou sen embargo ó 3,81 no 2019-20 para recuperarse no curso pasado ata o 4,03 malia as limitacións impostas pola pandemia. A baixa participación relativiza os datos.

4.2.- Persoal de apoio (persoal de administración e servizos, técnicos de apoio á docencia, etc.). O título conta con persoal de apoio suficiente e a súa cualificación é a adecuada, tendo en conta as características do plan de estudos.

Aspectos a valorar:

- O persoal de apoio é suficiente para desenvolver as funcións e atender a todo o persoal docente e estudiantes.
- O persoal de apoio que participa no título conta co nivel de cualificación exixido e é acorde coas previsións que se incluíron na memoria verificada.
- No seu caso, a Universidade fixo efectivos os compromisos incluídos na memoria de verificación do título relativos á contratación e mellora do persoal de apoio.
- A institución ofrece oportunidades ao persoal de apoio para actualizarse e continuar coa súa formación co obxectivo de mellorar a súa labor de apoio ao proceso de ensinanza-aprendizaxe.

Reflexión/comentarios que xustifiquen a valoración:

O personal de apoio que participa no título é suficiente para atender as necesidades do mesmo. Está composto, tal e como figura na web do centro, por doce membros entre os que recaen as funcións de apoio e de xestión administrativa do centro (personal de servicio 4; persoal de decanato.- 2; persoal de administración nos departamentos.- 3; persoal de xestión económica.- 2), complementándose este personal co que desenvolve a súa actividade na Biblioteca da Facultade, no que realizan a súa labor tanto personal técnico como auxiliar (12 membros) (Fonte.-

<http://www.usc.es/gl/centros/xeohistoria/pas.html>

Tamén é importante neste apartado ter en conta os datos reportados pola satisfacción dos egresados cos servicios que se produxo unha importante melloría entre o curso 2016-2017, cando era de 3,34, e o curso 2017-2018, cando ascendeu a 3,97, situación que se mantén durante o curso 2018-2019 (3,94) (IN33G), último dato disponible.

DIMENSIÓN 2. RECURSOS

CRITERIO 5. RECURSOS MATERIAIS E SERVIZOS:

Estándar: Os recursos materiais e servizos postos a disposición do desenvolvemento do título son os adecuados en función da natureza, modalidade do título, número de estudiantes matriculados e competencias a adquirir.

Analizar e valorar se os recursos materiais e servizos postos a disposición dos estudiantes son os adecuados ás necesidades do título.

5.1.- Os recursos materiais, infraestruturas e servizos postos a disposición dos estudiantes e o profesorado son suficientes e adecuados ás características do plan de estudos, ás modalidades de impartición e ás competencias que deben alcanzar os estudiantes.

Aspectos a valorar:

- As infraestruturas destinadas ao proceso formativo son as adecuadas en función da natureza e modalidade do título. Prestarase especial atención á disponibilidade de aulas, salas de estudio, aulas de informática e recursos informáticos, laboratorios, salas de reunións, biblioteca, ...
- Os recursos materiais, postos a disposición dos estudiantes, son os adecuados en función da natureza e modalidade do título e as competencias a adquirir por eles y coinciden coas previsións que se incluíron na memoria de verificación. Prestarase especial atención á disponibilidade de equipamento e material científico, técnico, asistencias e artístico, (dependendo da tipoloxía de ensinanza), ...
- Aplicación das normativas de accesibilidade universal e deseño para todos, seguridade, saúde e medio ambiente e coñecemento delas polos axentes implicados.
- Os fondos bibliográficos, recursos documentais,... son suficientes e están actualizados.
- No seu caso, a Universidade fixo efectivos os compromisos incluídos na memoria de verificación do título relativos á creación, posta en marcha ou utilización de novas infraestruturas ou servizos externos á Universidade.
- Os servizos de orientación académica (selección de materias, problemas de aprendizaxe, necesidades especiais, aloxamento,...) e orientación profesional postos a disposición dos estudiantes son apropiados para dirixilos e orientalos nestes temas.
- Os servizos de atención ao estudiante (documentación, informes de cualificacións, actas, certificados académicos, tramitación de solicitudes de validacións ou de traslado,...) postos á súa disposición son apropiados para dirixilos e orientalos nestes temas.
- Os programas de acollida e apoio ao estudiante oriéntano no funcionamento da institución.
- Tendo en conta as diferentes modalidades de impartición do título, analizase e revisase o grao de adecuación, para a consecución das competencias por parte dos estudiantes, das infraestruturas tecnolóxicas e servizos tanto no centro responsable do título como, no seu caso, en centros externos (centros de prácticas, empresas, centros asociados, etc.).
- No caso de que o título contemple a realización de prácticas externas, as instalacións onde se realizan son adecuadas para a adquisición das competencias.

Reflexión/comentarios que xustifiquen a valoración:

Reflexión:

A docencia do Grao desenvólvese na Facultade de Xeografía e Historia, edificio que reúne, malia tratarse dun edificio histórico as condicións adecuadas para a impartición do mesmo. É esta condición de inmueble histórico o que leva a limitar as accións de mellora, sempre necesarias nas instalacións docentes, xa que nestes momentos estase desenvolvendo o plan director para a súa rehabilitación e xestión integral.

O edificio conta con dúas entradas, unha delas ao nivel da rúa, o que facilita a accesibilidade. Así mesmo ten un ascensor que comunica as plantas principais e permite salvar os espacios e as diferenzas de accesibilidade.

O edificio dispon de 19 aulas e 8 seminarios (<http://www.usc.es/gl/centros/xeohistoria/infraestructuras.html>). Todos eles están dotados de sistemas de videoconferencia multipunto, ordenador e caños de proxección múltiple, proxección dixital, conexión a internet e conexión wifi. Así mesmo cóntase cun laboratorio, un aula de Cartografía, dúas aulas de informática (57 postos), un laboratorio técnico de prehistoria, un aula do Master en Historia Contemporánea. Todas estas instalacións compleméntanse coa existencia de salas de traballo en grupo e de traballo individual.

Tamén conta cunha importante biblioteca (<https://www.usc.gal/gl/servizos/biblioteca/buscar/centros/xeohisto/>), que consta de 447 postos de lectura, en constante crecemento, tal e como se manifesta nos Recursos bibliográficos e de infraestructura bibliotecaria, que neste ano incrementáronse, no que respecta a monografías en 1.332 volumes,

quedando os fondos conformados por 137.848 monografías, outro material non librario (microfilms, dvds, mapas ...) 4.473; e publicacións periódicas 3.186; Fonte.- Informe Biblioteca da Facultade). Institución que aporta a posibilidade de contar co apoio das bibliotecas de outros centros e dos servicios centrais (<https://www.usc.gal/gl/servizos/biblioteca/>). Xunto con estas infraestructuras e recursos, tamén é necesario indicar neste apartado os servicios disponibles na facultade para que os alumnos podan realizar as prácticas académicas externas en diferentes institución para os que se asinan mais de cuarenta convenios con diversas institucións o empresas de Galicia (<https://www.usc.gal/export9/sites/webinstitucional/en/centros/xeohistoria/descargas/Convenios-de-practicas-externas-2019.pdf>)

Do mesmo xeito que no ítem anterior, tamén e conveniente sinalar o crecimiento do indicador de Satisfacción dos egresados cos servicios, nos que se superan os catro puntos sobre un total de cinco (IN33G)

Valoración:

A valoración de recursos materiais, infraestructuras e servizos con que conta o Grao de Historia é altamente positiva, xa que é fruto dun proceso continuado dende a súa creación, e aínda que nos últimos anos sufriu un pequeno retroceso a consecuencia, da crise económica aínda que non lle afectou tanto como a outros sectores universitarios. Boa proba de esta valoración positiva é o ítem da Satisfacción dos egresados cos servicios, xa comentado no apartado 4.2.

DIMENSIÓN 3. RESULTADOS

CRITERIO 6. RESULTADOS DE APRENDIZAXE:

Estándar: Os resultados de aprendizaxe alcanzados polos titulados son coherentes co perfil de egreso e corresponden ao nivel do MECES da titulación.

Analizar os resultados de aprendizaxe alcanzados polos estudiantes e se son coherentes co perfil de egreso e se corresponden ao nivel do MECES do título.

6.1.- Os estudiantes ao finalizar o proceso formativo adquiriron as competencias previstas para o título.

Aspectos a valorar:

- O desenvolvemento das actividades académicas, metodoloxías docentes, sistemas de avaliación e cualificación contribúen á consecución e valoración dos resultados de aprendizaxe previstos.
- Os resultados de aprendizaxe alcanzados satisfán os obxectivos do programa formativo e adecúanse ao nivel MECES.
- Os resultados de aprendizaxe téñense en conta para a revisión e mellora do plan de estudos.

Os resultados de aprendizaxe son satisfactorios, por canto a taxa de rendemento (IN34G) do grao de Historia chegara no curso 2019-2020 ao seu máximo ata o momento co 90,47% fronte ao 81,45 do curso anterior e o 79,18 do 2017-18. Sen embargo no 2020-21, probablemente polas circunstancias da pandemia, retrocedeu ata o 82,97. En consonancia con esta situación, a taxa de éxito (IN35G) tamén empeorou no 2020-21, pasando do 96,01 no curso 2019-2020 ó 89,2

Finalmente, a taxa de avaliación (IN36G) mostra unha tendencia semellante, dado que o nivel alcanzado no curso 2018-2019, de 91,86, era o mellor da serie histórica e supon un avance con respecto á situación do curso 2017-2018, cando era de 90,73. No 2019-20 baixou ata o 94,71 e no 2020-21 ata o 93,21

No mesmo sentido, é importante considerar tamén a positiva evolución dos resultados dos TFG, tal e como se indicou no apartado 1.5.

DIMENSIÓN 3. RESULTADOS

CRITERIO 7. INDICADORES DE SATISFACCIÓN E RENDIMENTO:

Estándar: Os resultados dos indicadores do programa formativo son congruentes co deseño, a xestión e os recursos postos a disposición do título e satisfán as demandas sociais da súa contorna.

Analizar os principais datos e resultados do título e valorar a evolución dun núcleo de indicadores mínimo. Comprobar se os resultados se adecúan ás previsións e características do título.

7.1.- Os principais datos e indicadores do título evolucionan favorablemente de acordo coas características do título.

Aspectos a valorar:

- Indicadores de demanda.
- Indicadores de resultados.
- Os indicadores téñense en conta para a mellora e revisión do plan de estudos.

Reflexión/comentarios que xustifiquen a valoración:

Os indicadores de demanda son positivos, destacando entre eles a evolución xeral da matrícula, por canto nos últimos cursos o grao de Historia tivo niveis de matrícula superiores aos 430 alumnos, con lixeiras variacións duns anos a outros, situándose no curso 2018-2019 en 444 alumnos (INO2G).

Esta imaxe satisfactoria reflíctese tamén na matrícula de novo ingreso por preinscripción (IN04G), que aumentou no curso 2018-2019 ata os 104 alumnos fronte os 98 do curso 2017-2018. Así mesmo, o título mantén unha nota media de acceso por preinscripción superior a 9,7 (IN06G), o que demostra que segue sendo unha carreira atractiva para o alumnado, de tal maneira que a porcentaxe de estudiantes que acceden á titulación con puntuación igual ou superior a 6 é do 100% (IN07G-PC-05).

Os indicadores de resultados son en xeral positivos, en particular a taxa de éxito (IN35G), que mellorou no curso 2019-20 ata o 95,97 contra o 88,96 do 2018- 2019. A taxa de graduación tamén experimentou unha clara melloría no curso 2019-2020 ata un 72, cando no 2018-2019 acadara un 60,38 e no curso 2017-2018 fora do 57,84, pero en cambio no 2020-21 caeu ata o 49,48 vs 62% na USC en conxunto (IN37G). En consonancia con esta situación, tamén medrou a taxa de abandono dos estudos (IN41G), que no 2018-19 se situou no 16,04, no 2019-20 no 13 e no pasado no 20,62.

Por iso non sorprende que a taxa de éxito dos egresados rexistre unha situación en xeral estable, cunha pequena melloría no curso 2018-2019 ao chegar ao 90,36 fronte ao 89,20 do 2017-18 (IN50G) pero un lene retroceso (87,4 no 2019-20) que se recuperou ata o 92,81 no pasado curso. En canto á taxa de idoneidade na graduación, que mellorara no curso 2018-2019 situándose no 44,34%, cando no curso anterior fora do 40,20% e no 2019-20 seguío medrando ata o 46 no 2019-20 para caer ata o 34,02 no pasado (IN51G). A taxa de rendemento dos egresados (IN53G) descendeu lixeiramente no 2019-20 cun 87,35 fronte ó 90,36% do 2018-2019. En cambio case recuperou o nivel previo no 2020-21 (89,39). Mientras tanto, a eficiencia dos titulados rexistra unha tendencia a baixa dende o curso 2012-2013. Así, pasamos dunha porcentaxe do 95,38% do curso 2013-2014 a unha porcentaxe do 92,15% no ano 2014-2015 (o último para o que temos datos, unha tendencia que reflicte o aumento do número de repetidores (IN39G).

En conxunto case todos os indicadores deste apartado son más positivos que a media da USC, agás a taxa de graduación e a media de alumnos na docencia interactiva.

7.2.- Os índices de satisfacción dos estudiantes, do profesorado, dos egresados e doutros grupos de interese son adecuados.

Aspectos a valorar:

- Indicadores de satisfacción co persoal académico, persoal de apoio, recursos, prácticas externas, proceso formativo, mobilidade, etc.
- Os indicadores de satisfacción téñense en conta para a mellora e revisión do plan de estudos.

Reflexión/comentarios que xustifiquen a valoración:

Os índices de satisfacción dos diversos grupos de interese do grao de Historia son en conxunto positivos tendencia a mellorar. Así, o grao de satisfacción xeral dos egresados coa titulación está dende 2012-2013 por enriba do 3. No 2019-20 de 3,67 e no 2020-21 3,39 -pero o escaso número de enquisas resta valor ó dato (IN42G). A satisfacción do alumnado coa docencia recibida amosa unha imaxe moi favorable, estando sempre por encima de 3,7. Se no curso 2017-2018, situouse nos 4 puntos, o que fora o mellor dato da serie histórica, esa ci aínda mellorou máis no curso 2018-2019, ao chegar a 4,08 (IN46G). No 2019-20 baixou ó 3,81, se cadra polas limitacións impostas no segundo cuatrimestre pola pandemia que padecimos, e no 2020-21 foi do 4,03. A satisfacción do profesorado coa docencia impartida tamén amosa unha boa evolución, por canto no curso 2018-2019 chegou a 4, cando no curso 2017-2018 estivera no 3,82, no 2019-20 3,86 (IN47G) e no que analizamos 3,75 (aínda que só responde o 26,83 do profesorado). Por debaixo de 3 atópase somentes os item nivel inicial do estudiantado, participación e docencia non presencial durante a pandemia. Un dato preocupante é a evolución da taxa de resposta na enquisa de satisfacción do alumnado coa docencia, que no curso 2018-2019 baixou con respecto ao curso anterior, pasando do 41,72% ao 36,02% e no 2019-20 o 30,62 (IN48G), sendo no 2020-21 do 32,55. Semella haber de fondo unha falta de confianza en que a opinión expresada teña reflexo práctico, e o certo é que nos priva dun canal fundamental de comunicación co alumnado. Os programas de mobilidade, pola súa banda, mostran un grao de satisfacción dos estudiantes saíntes qu mellorou moito con respecto ao curso anterior, ao pasar do 2,88 do curso 2017-2018 ao 3,67 do curso 2018-2019 (IN15G). Tamén mellorou a satisfacción dos estudiantes coas prácticas externas, pasando dunha mediade 4,29 no ano 2015-2016 á 4,39 no curso 2016-2017, o último do que temos datos (IN19G-PC-09).

~~Paralelamente se refire ó Personal de Administración e Servizos, aínda que só o 23% respondeu amosan a necesidade dunha maior inserción laboral.~~

7.3.- Os valores de inserción laboral dos egresados do título son adecuados ao contexto socio-económico e profesional do título.

Aspectos a valorar:

- Análise dos históricos de resultados existentes nos estudos realizados sobre inserción laboral do título.
- Adecuación da evolución dos indicadores de inserción laboral en función das características do título.
- Os indicadores de inserción laboral téñense en conta para a mellora e revisión do plan de estudos.

Reflexión/comentarios que xustifiquen a valoración:

Dispoñemos únicamente de datos para a cohorte 2013-14, e polo tanto nula posibilidade de análise diacrónica e discutible representatividade para o momento actual.

3.MODIFICACIÓNS DO PLAN DE ESTUDOS

MODIFICACIÓN	XUSTIFICACIÓN

4. LISTAXE DE EVIDENCIAS E INDICADORES			
Criterios	Nº	Evidencia / Indicador	Documento/enlace
Todos	E 1	Memoria Vixente do título	ACSUG
Todos	E 2	Informes de verificación, modificación, seguimento incluíndo os plans de mellora	ACSUG
1	E 3	Análise do perfil real de ingreso/egreso	Autoinforme, Criterio 1
1,6	E 4	Guías docentes das materias (competencias, actividades formativas, metodoloxías docentes, sistemas de avaliación, resultados de aprendizaxe)	https://www.usc.gal/gl/centros/xeohistoria/programa_materias.html
1,3	E 5	Actas das reunións celebradas, polo menos dos dous últimos cursos, da Comisión Académica/Comisión de Titulación/Comisión de Garantía de Calidade (as actas deben incorporar un apartado con acordos adoptados en cada reunión)	Enlace web ou PDF

1	E 6	Listaxe de estudantes que solicitaron recoñecemento de créditos	Enlace web ou PDF(a facer pola UAXCD)
1,6	E 8	Informes/documentos onde se recollan as conclusións dos procedementos de consulta internos e externos para valorar a relevancia e actualización do perfil de egreso dos estudiantes do título/valoración adquisición resultados da aprendizaxe	Autoinforme, Criterios 1 e 6
1,7	I1	Número de estudantes de novo ingreso por curso académico	2501097_P.Ind_2018-2019 2501097_INF.16_2018-2019 2501097_INF.CiUG_2018-2019
1	I2	No caso de máster, número de estudantes de novo ingreso por titulación de procedencia	--
1	I3	Indicadores de mobilidade (Número e porcentaxe de estudantes que participan en	2501097_P.Ind_2018-2019 5075_INF.03_2019-2020

		programas de mobilidade sobre o total de estudiantes matriculados)	
2	E 9	Páxina web da universidade/ centro/título (debe ter como mínimo a información referida “Información mínima pública**”)	<p>https://www.usc.gal/gl</p> <p>https://www.usc.gal/gl/centro/facultade-xeografia-historia</p> <p>https://www.usc.gal/gl/centros/xeohistoria/titulacions.html?plan=12651&estudio=12652&codEstudio=12253&valor=9</p>
3	E 1 0	Documentación do SGC (política e obxectivos de calidade, manual e procedementos)	https://www.usc.gal/gl/centros/xeohistoria/sgic.html
3	E 1 1	Evidencias da implantación dos procedimentos do SGC(procedementos completos, revisados e actualizados que desenvolvan as directrices do SGC:Política de calidade,Des eño revisión periódica e melloras dos programas formativos, garantía da aprendizaxe, enseñanza e avaliación centrados no estudiante,	https://www.usc.gal/gl/centros/xeohistoria/sgic.html

		Garantía e mellora da calidad dos recursos humanos, garantía e mellora da calidad dos recursos materiais e servizos e información Pública)	
3,7	E 1 2	Plans de mellora derivados da implantación do SGC	https://www.usc.gal/gl/centros/xeohistoria/sgic.html
3,7	E 1 3	Análise das enquisas de satisfacción (%participación, resultados, evolución,...)	Autoinforme, Criterios 3 e 7 Actas o informes
Todos	I4	Resultados das enquisas de satisfacción de todos os grupos de interese do título	2501097_P.Ind_2018-2019 2501097_INF.04_2018-2019 5075_INF.05_2018-2019 2501097_INF.06_2018-2019 2501097_INF.07_2018-2019 2501097_INF.08_2018-2019 2501097_INF.09_2018-2019 5075_INF.10_2018-2019 5075_INF.11_2018-2019 2501097_INF.13_2018-2019 2501097_INF.14_2018-2019 5075_INF.21_2018-2019 2501097_INF.22_2018-2019 2501097_INF.23_2018-2019 2501097_Informe_de_indicadores_2018-2019
3	I5	Resultados	2501097_P.Ind_2018-2019

		dos indicadores que integran o SGC	2501097_Informe_de_indicadores_2018-2019
4	E 1 5	Plan de Ordenación Docente: información sobre o profesorado (número, experiencia docente e investigadora, categoría, materias que imparte, área, etc)	2501097_E15_2018-2019
4	E 1 6	Información sobre o persoal de apoio por Centro (número e cargo/posto desempeñado)	5075_E16_2018-2019
4	E 1 7	Análise das enquisas de avaliação da docencia (% participación, resultados, evolución, ...)	Autoinforme, Criterio 4 Actas e informes
4	I6	Porcentaxe de participación do profesorado do título en plans de formación da universidade e en actividades formativas específicas	5075_I6-I7_2019-2020
4	I7	Porcentaxe de participación do PAS do centro en plans de formación da	5075_I6-I7_2019-2020

		universidade e en actividades formativas específicas	
4	I8	Resultados das enquisas de avaliación da docencia (%participación, resultados, evolución,...)	2501097_INF.13_2018-2019 2501097_INF.14_2018-2019
4	I10	Indicadores de mobilidade (número e porcentaxe de profesores que participan en programas de mobilidade sobre o total de profesorado do título)	5075_I10_2018-2019
5	E18	Información sobre os recursos materiais directamente relacionados co título	https://www.usc.gal/gl/centros/xeohistoria/infraestruturas.html
5	E19	Información sobre servicios de orientación académica e programas de acollida	https://www.usc.gal/gl/centros/xeohistoria/
5	E20	Listaxe dos centros/entidades para a realización de prácticas externas curriculares ou extracurriculares	Enlace web ou PDF

5	I1 1	Distribución alumnado por centros de prácticas	Enlace web ou PDF
5	E 2 2	Materiais didácticos e/o tecnolóxicos que permitan unha aprendizaxe a distancia	Campus Virtual
6	E 2 4	Listaxe de traballos fin de grao/máster de, al menos, os últimos cursos académicos (título, titor y calificación)	Enlace web ou PDF
6	E 2 5	Informes/listaxe das calificacións de cada unha das materias do título	2501097_INF.15_2018-2019
6	E 2 6	Mecanismos utilizados para a análise da adquisición dos resultados de aprendizaxe	Autoinforme, Criterio 6 Actas o informes
7	E 3 0	Informe/documento onde se recollan os resultados do título (incluídos indicadores inserción laboral e SIIU)	Autoinforme, Criterio 7 Actas o informes
6,7	I1 2	Indicadores de resultados (estas taxas facilitaranse de forma global para o título. As	2501097_P.lnd_2018-2019
			2501097_INF.17_2018-2019
			2501097_INF.18_2018-2019

		taxis de rendemento, éxito e avaliación facilitaranse tamen por materia): - Taxa de graduación - Taxa de abandono - Taxa de eficiencia - Taxa de rendimiento - Taxa de éxito - Taxa de avaliación	2501097_INF.19_2018-2019 2501097_INF_SIIU_2018-2019 2501097_Informe_de_indicadores_2018-2019
7	I1 3	Relación da oferta/demanda das prazas de novo ingreso	2501097_P.Ind_2018-2019
			2501097_INF.CiUG_2018-2019
			2501097_Informe_de_indicadores_2018-2019
7	I1 4	Resultados de inserción laboral	2501097_EIL-SIIU_2018-2019 2501097_EIL-ACSUG_2018-2019
1,4, 5	I1 5	Media de alumnos por grupo de docencia (docencia expositiva, interactiva,...)	2501097_P.Ind_2018-2019 2501097_Informe_de_indicadores_2018-2019 2501097_MedUSC_2018-2019

Á partir da situación xerada pola COVID-19, realizáronse unha serie de adaptacións e modificacións no desenvolvemento dos estudos do Centro coordinadas pola Comisión do Sistema de Garantía de Calidade e das respectivas de Comisión de Calidade dos Títulos. Estas decisións tiveron que seguir o marco de referencia xeral da USC (resolucións reitorais, Protocolo COVID nas súas sucesivas versións) en concordancia coas decisións das autoridades. A continuación, reflíctense as decisións adoptadas.

- Modificacións de programacións e calendarios (segundo as pautas da Resolución de Consello de Goberno de 22/04/2020). A reunión da Comisión de Calidade do Centro de 28 de abril de 2020 recibiu toda a información das modificacións dos programas das materias de graos e mestrazados impartidos no Centro. Acordouse que a Comisión do Sistema de Garantía de Calidade solicite á Secretaría Xeral os días 27 e 28 de xullo para a defensa dos TFG e a ampliación do peche de actas ao día 31 de xullo. En canto aos calendarios de exames, as modificacións afectan fundamentalmente as materias do 2º cuatrimestre que terán dous modelos ou sistemas de avaliación: a avaliación continua será realizada desde o 15 de maio ao 5 de xuño, mentres a avaliación con proba telemática levaráse a cabo entre o 1 e o 27 de xuño. Acórdase acotar ao 19 de xuño a recollida de traballos. A fecha límite para a revisión será o 3 de xullo e o peche de actas remata o 5 de xullo. Na segunda oportunidade as probas realizaranse entre o 1 e 22 de xullo, a revisión remata o 29 de xullo e o último día para pechar as actas.

- Modificacións dos criterios de avaliación de TFG e TFM, curso 2019/2020. Enreunión da Comisión de Calidade do Centro de 28 de maio de 2020 acórdase adoptar as seguintes tres modalidades para que o alumnado poda elixir:

1. Avaliación por tribunal con defensa pública telemática a través da ferramenta corporativa MS Teams
 - a. No caso de que durante a sesión se produzcan dificultades técnicas, quen a preside poderá suspender temporalmente a sesión ou adiala.
 - b. A sesión deberá ser gravada como garantía de identificación e evidencia documental. A gravación manterase ata que remate o curso académico seguinte.
 - c. As persoas interesadas en presenciar o acto de defensa virtual deberán solicitalo con cinco días de antelación á realización do mesmo ante o decanato. O decanato darálle traslado da solicitude á presidencia para que proceda a invitación.
 - d. A avaliación atenderá aos criterios recollidos no Regulamento do Traballo Fin de Grao de Historia, Historia da Arte e Xeografía aprobados por Xunta de Facultade de 8 de xullo de 2016 e o Consello de Goberno de 27 de outubro de 2016.

2. Avaliación por tribunal sen defensa pública telemática.

3. Avaliación polo titor/a sen defensa pública telemática.

Cada comisión de título decidirá a calificación a aplicar en cada modalidade.

- No mes de xullo realizouse a gravación das programacións docentes para o curso 2020-2021. Segundo os criterios establecidos nas “Bases para o desenvolvemento da dunha docencia presencial segura” (curso 2020-2021), todas as programacións deberon prever diferentes escenarios docentes en función de como se desenvolvese a situación sanitaria.

Eses escenarios contemplaban tres situacóns:

- Escenario 1: normalidade adaptada
- Escenario 2: distanciamento
- Escenario 3: peche das instalacións

Como medida de cautela ante o desenvolvemento da situación sanitaria e polas dificultades para o seu desenvolvemento no curso 2019-2020, adoptouse a decisión de suspender temporalmente as PAE para o curso 2020-2021.

ACCIÓN: GXH-I

ACCIÓN: GXH-2

ACCIÓN: GXH-3

ACCIÓN: GXH-4

ACCIÓN: GXH-5

ACCIÓN: GXH-6

ACCIÓN: GXH-7

ACCIÓN: GXH-8

ACCIÓN: GXH-9

ACCIÓN: GXH-10

ACCIÓN: GXH-I

Sistema de xestión Facultade de Xeografía e Historia

Finalización do proceso previsto 30 Decembro 2021

Tipo Acción de mellora

Orixе da acción Informe de Seguimento

Responsable Marco V. García Quintela

Responsables do seguimento Comisión de Calidade do Centro

Análise da(s) causa(s) Falta de participación do estudiantado nos cursos ofertados pola Biblioteca

Descripción da proposta Incorporación dos cursos da biblioteca como un recurso formativo na programación docente das materias impartidas nos títulos do Centro

Solución proposta	Responsable	Estado	Data requerida
GXH-I.I - Incorporación dos cursos da biblioteca como un recurso formativo na programación docente das materias impartidas nos títulos do Centro	Marco V. García Quintela	Activa	

Finalizada

ACCIÓN: GXH-2

Sistema de xestión Facultade de Xeografía e Historia

Finalización do proceso previsto 30 Decembro 2021

Tipo Acción de mellora

Orixе da acción Informe de Seguimento

Responsable Antonio Míguez Macho

Responsables do seguimiento Comisión de Calidade do Centro

Análise da(s) causa(s) Necesidade de orientación dos estudiantes sobre o futuro laboral

Descripción da proposta Realización de xornadas de orientación laboral para os estudiantes do cuarto curso de Grao

Solución propuesta	Responsable	Estado	Data requerida
GXH-2.I - Realización de xornadas de orientación laboral para os estudiantes do cuarto curso de Grao	Antonio Míguez Macho	Activa	30/12/2021

Finalizada

ACCIÓN: GXH-3

Sistema de xestión Facultade de Xeografía e Historia

Finalización do proceso previsto 30 Decembro 2021

Tipo Acción de mellora

Orixе da acción Informe de Seguimento

Responsable María José Piñeira

Responsables do seguimento Comisión de Calidade do Centro

Análise da(s) causa(s) Consolidar as metodoloxías innovadoras, como a aprendizaxe-servizo, orientando as aprendizaxes a dar solución a problemas sociais

Descripción da proposta Promover a realización de programas piloto coa metodoloxía aprendizaxe-servizo no marco das titulacións das que son responsables, en coordinación coa Vicerreitoría responsable de acción da USC

Solución proposta	Responsable	Estado	Data requerida
GXH-3.I - Consolidar as metodoloxías innovadoras, como a aprendizaxe-servizo, orientando as aprendizaxes a dar solución a problemas sociais	María José Piñeira	Activa	30/12/2021

En construcción

ACCIÓN: GXH-4

Sistema de xestión Facultade de Xeografía e Historia

Finalización do proceso previsto 30 Decembro 2021

Tipo Acción de mellora

Orixе da acción Informe de Seguimento

Responsable Carme López Caldrón

Responsables do seguimiento Comisión de Calidade do Centro

Análise da(s) causa(s) Falta de canles de comunicación co estudiantado a través das redes sociais

Descripción da proposta Empregar as redes sociais (complementario da web) para facilitar a comunicación co estudiantado

Solución proposta	Responsable	Estado	Data requerida
GXH-4.1 - Empregar as redes sociais (complementario da web) para facilitar a comunicación co estudiantado	Carme López Calderón	Activa	30/12/2021

Finalizada

ACCIÓN: GXH-5

Sistema de xestión Facultade de Xeografía e Historia

Finalización do proceso previsto 30 Decembro 2021

Tipo Acción de mellora

Orixén da acción Informe de Seguimento

Responsable Marco V. García Quintela

Responsables do seguimiento Comisión de Calidade do Centro

Análise da(s) causa(s) Incorporación de novos medios multimedia para a docencia nas aulas

Descripción da proposta Realizar unha serie de sesións formativas co PDI dos diferentes títulos que se imparten no centro para impartir unha formación tecnolóxica de forma presencial sobre os equipos das aulas multimedia

Solución propuesta	Responsable	Estado	Data requerida
GXH-5.1 - Realizar unha serie de sesións formativas co PDI dos diferentes títulos que se imparten no centro para impartir unha formación tecnolóxica de forma presencial sobre os equipos das aulas multimedia	Marco V. García Quintela	Activa	30/12/2021

Finalizada

ACCIÓN: GXH-6

Sistema de xestión Facultade de Xeografía e Historia

Finalización do proceso previsto 30 Decembro 2021

Tipo Acción de mellora

Orixе da acción Informe de Seguimento

Responsable Marco V. García Quintela

Responsables do seguimiento Comisión de Calidade do Centro

Análise da(s) causa(s) Falta de oferta de calidad atractiva para estudiantado internacional

Descripción da proposta Incluir materias impartidas en lingua inglesa con carácter optativo nas titulacións ofertadas no centro para o curso 2022-2023

Solución proposta	Responsable	Estado	Data requerida
GXH-6.I - Incluir materias impartidas en lingua inglesa con carácter optativo nas titulacións ofertadas no centro para o curso 2022-2023	Marco V. García Quintela	Activa	30/12/2021

En construcción

ACCIÓN: GXH-7

Sistema de xestión Facultade de Xeografía e Historia

Finalización do proceso previsto 30 Decembro 2021

Tipo Acción de mellora

Orixé da acción Informe de Seguimento

Responsable Carme López Calderón

Responsables do seguimiento Comisión de Calidade do Centro

Análise da(s) causa(s) Deficiencias na visibilidade en inglés da información sobre os títulos na web do Centro

Descripción da proposta Completar e mellorar a tradución ao inglés da información sobre os títulos na web do Centro

Solución propuesta	Responsable	Estado	Data requerida
GXH-7.1 - Completar e mellorar a tradución ao inglés da información sobre os títulos na web do Centro	Carme López Calderón	Activa	30/12/2021

Finalizada

ACCIÓN: GXH-8

Sistema de xestión Facultade de Xeografía e Historia

Finalización do proceso previsto 30 Decembro 2021

Tipo Acción de mellora

Orixе da acción Informe de Seguimento

Responsable María José Piñeira

Responsables do seguimento Comisión de Calidade do Centro

Análise da(s) causa(s) Necesidade de adaptar ás propostas de reforma infraestructural ao Plan Director do Centro

Descripción da proposta Elaborar un plan de prioridades de reforma infraestructural de acordo co Plan Director do Centro

Solución propuesta	Responsable	Estado	Data requerida
GXH-8.I - Elaborar un plan de prioridades de reforma infraestructural de acuerdo co Plan Director do Centro	María José Piñeira	Activa	30/12/2021

En construcción

ACCIÓN: GXH-9

Sistema de xestión Facultade de Xeografía e Historia

Finalización do proceso previsto 30 Decembro 2021

Tipo Acción de mellora

Orixе da acción Informe de Seguimento

Responsable Antonio Míguez Macho

Responsables do seguimiento Comisión de Calidade do Centro

Análise da(s) causa(s) Limitada implantación dos Grupos de Innovación Docente no Centro

Descripción da proposta Realizar unha serie de sesións co PDI dos diferentes títulos que se imparten no centro para fomentar a conformación de Grupos de Innovación Docente na Facultade, contando coa participación dos existentes

Solución propuesta	Responsable	Estado	Data requerida
GXH-9.1 - Realizar unha serie de sesións co PDI dos diferentes títulos que se imparten no centro para fomentar a conformación de Grupos de Innovación Docente na Facultade, contando coa participación dos existentes	Antonio Míguez Macho	Activa	30/12/2021

Finalizada

ACCIÓN: GXH-10

Sistema de xestión Facultade de Xeografía e Historia

Finalización do proceso previsto 30 Decembro 2021

Tipo Acción de mellora

Orixе da acción Informe de Seguimento

Responsable Antonio Míguez Macho

Responsables do seguimiento Comisión de Calidade do Centro

Análise da(s) causa(s) Falta de implantación dun Sistema de Acreditación de Centro

Descripción da proposta Organización dun curso de xestión de calidade orientado a dar os primeiros pasos para acadar a acreditación de Centro, para os membros do equipo da Facultade e dos integrantes das diferentes comisión de títulos

Solución propuesta	Responsable	Estado	Data requerida
GXH-10.1 - Organización dun curso de xestión de calidade orientado a dar os primeiros pasos para acadar a acreditación de Centro, para os membros do equipo da Facultade e dos integrantes das diferentes comisión de títulos	Antonio Míguez Macho	Activa	30/12/2021

En construcción

ACCIÓN: GXH-II

Sistema de xestión Facultade de Xeografía e Historia

Finalización do proceso previsto 30 Decembro 2021

Tipo Acción de mellora

Orixе da acción Informe de Seguimento

Responsable Antonio Míguez Macho

Responsables do seguimento Comisión de Calidade do Centro

Análise da(s) causa(s) Escasa participación do estudiantado nas enquisas de satisfacción

Descripción da proposta A fin de impulsar e incrementar a participación do alumnado do Grao na realización das enquisas de avaliación de satisfacción coa docencia recibida, instamos desde o Decanato e en coordinación coas comisións dos títulos que se cedan os últimos 10 minutos dunha das clases que se impartan no período aberto para tal fin.

Solución propuesta	Responsable	Estado	Data requerida
GXH-II.1 - A fin de impulsar e incrementar a participación do alumnado do Grao na realización das enquisas de avaliación de satisfacción coa docencia recibida, instamos a que se cedan os últimos 10 minutos dunha das clases que se impartan no período aberto para tal fin.	Antonio Míguez Macho	Activa	30/12/2021

Finalizada

Comisión académica e de validacións. Cursos 2018-2019 e 2019-2020

Segundo consta no Manual de Procesos e procedimentos do Sistema de Garantía de Calidade Facultade de Xeografía e Historia (p. 8): "Todos os órganos colexiados acordan as súas decisións mediante actas que custodia o/a secretario/a do órgano e que se atopan dispoñibles no centro".

18 de setembro de 2018 - Solicitudes de dispensa de asistencia. Idem de matrícula a tempo parcial. Validacións.

18 de outubro de 2018 - Solicitudes de cambio de grupo. Dispensa de asistencia a clase. Validacións.

20 de decembro de 2018- -Corrección de errores en validacións.

16 de xaneiro de 2019 - Informes para solicitudes de recoñecemento de méritos docentes

25 de xaneiro de 2019 - Solicitudes de dispensa de asistencia a clase. Idem de cambio de grupo.

19 de febreiro de 2019 - Dispensas de asistencia a clase. Cambios de grupo. Solicitudes de recoñecemento de créditos

6 de marzo de 2019 - Equivalencia de títulos. Recoñecemento de actividades para titulacións do centro

1 de abril de 2019 - Recoñecemento de actividades

21 de xuño de 2019 - Equivalencias de título.

20 de setembro de 2019 - Cambios de grupo. Matrícula a tp. Dispensas. Reclamación Historia do cine

30 de setembro de 2019 - equivalencias de título. ANulación de matrícula dun alumno erasmus polo covid. Cambios de grupo.

Dispensas

23 de xaneiro de 2020 - Equivalencia de título. Recoñecemento de actividades. Cambios de grupo. Informes méritos docentes

9 de marzo de 2020 - Designación do sº da comisión académica (prof. Aldrey). Validacións. Recoñecemento de créditos, Cambios de clase

Actas da comisión da sistema de calidade da
facultade 14 de setembro de 2018: aprobación dos
tribunais de tfg e do protocolo do antiplaxio turnitin
9 de outubro de 2018: asignación das matrículas de
honra nos tfg do curso 2018-19: nomeamento da
comisión para o Plan estratéxico da facultade
24 de xaneiro de 2019: a vicedecana informa de que
os informes de calidade están case rematados

8 de febreiro de 2019: aprobación dos informes de
seguimento

14 de marzo de 2019 : Correccións menores no PDA
de Xeografía.

29 de marzo de 2019 :aprobación memoria de
calidade. Borrador do Plan estratéxico.Diseño de
dous cursos para alumnado de 4º,